

TÜRKİYE BÜYÜK MİLLET MECLİSİ

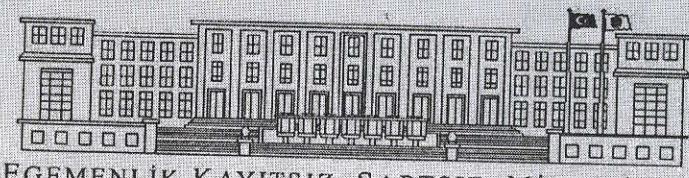
ARAŞTIRMA MERKEZİ

Ocak 2010

Seferberlik Tetkik Kurulu, Özel Harp Dairesi ve Özel Kuvvetler Komutanlığı

Bu çalışmada, *Özel Harp* konusu ile birlikte Türkiye'nin NATO'ya üye olmasının ardından kurulduğu düşünülen *Seferberlik Tetkik Kurulu* ve bu kurulun zaman içerisinde değişen halleri olan *Özel Harp Dairesi* ve *Özel Kuvvetler Komutanlığı* hakkında erişilebilen ve açık kaynaklar bir araya getirilerek derlenmiştir. Bu yöntemle konunun medyada nasıl tartışıldığı anlaşılmaya çalışılacaktır.

Nihan Altınbaş
Siyaset Bilimi ve Kamu Yönetimi
nihan.altinbas@tbmm.gov.tr
Tel: 420 68 53

İÇİNDEKİLER

ÖZET

1. NATO ve Sovyetler Birliği ve Komünizmin Yayılma Tehdidine Önlem Olarak Kurulduğu İleri Sürülen NATO Gizli Örgütü/ Gizli Ordusu	1-3
2. Özel Harp ve Uygulanması	3-5
3. Türkiye'nin NATO'ya Üye Olmasının Ardından Kurulduğu İleri Sürülen Özel Harp Birlikleri	5-11
4. Özel Harp Dairesi'ne İzafe Edilen Olaylar ve Suçlamalar	11
4.1 Özel Harp Dairesi'nin Personel Eğitiminde Kullanılan Yayınlara İlişkin İddialar	12
4.2 Özel Harp Dairesi'nin Karşılığı İddia Edilen Olaylar	13
4.2.1. 6-7 Eylül Olayları	13
4.2.2. Eylül 1969'da ODTÜ'de ABD Elçisinin Arabasını Yakan Solcu Öğrenciler Arasında Yer Alan Taylan Özgür'ün Beyazıt Meydanında Öldürülmesi	13
4.2.3. 13 Nisan 1970'de Tabip Yedek Subay Necdet Güçlü'nün Öldürülmesi	13
4.2.4. 27 Kasım 1970'de Kültür Sarayı'nın Yakılması	14
4.2.5. Kızıldere Operasyonu	14
4.2.6. 1 Mayıs 1977 Taksim Olayları	14
4.2.7. 29 Mayıs 1977 İzmir-Çigli'de Bülent Ecevit'e Suikast Girişimi	14
4.2.8. 1977 Yılında Darbe Girişimi	15
4.2.9. 24 Mart 1977'de Savcı Doğan Öz'ün Öldürülmesi	15
4.2.10. 16 Mart 1978 Katliamı	15
4.2.11. Mehmet Ali Ağca'nın Askeri Cezaevinden Kaçırılması	16
5. Kaynakça	17-19

ÖZET

İkinci Dünya Harbi sonrasında, Sovyet Birliği'nin komünist ideolojiyi kullanarak Doğu Avrupa, Latin Amerika ve Asya kıtasındaki bazı ülkelerde yayılmaya başlaması, ABD'yi tedirgin etmiş, Sovyetler Birliği ve komünist ideoloji Amerika için tehdit unsuru olarak kabul edilmiştir.

Bu tehdidin önlenmesi için oluşturulan Amerikan Ulusal Güvenlik Konseyi (NSC), ve istihbarat teşkilatı olan CIA ile ABD Genel Kurmay Başkanlığı'nın çalışmaları sonucunda Avrupa kıtasında komünizme karşı alınacak tedbirler belirlenmiş ve NATO oluşturulmuştur. NATO antlaşması çerçevesinde alınan komünist yayılma tehdidine karşı askeri tertiplerin yanında, NATO antlaşmasının gizli hükümlerine göre askeri ve sivil kuvvetlerden oluşacak gizli bir örgütlenmeye gidilmiştir. NATO'ya üyeliği kabul edilen Türkiye'de de 1952 yılında *Seferberlik Tetkik Kurulu (STK)* adıyla gizli bir teşkilat kurulmuştur. 1961 Anayasası ile beraber ülkede meydana gelen değişiklikler karşısında bu STK da etkilenmiş ve yeniden düzenlenerek *Özel Harp Dairesi*'ne (ÖHD) dönüştürülmüştür.

1990'lara gelirken ortadan kalkan Sovyetler Birliği ve komünizm tehditleri yerini, ABD için radikal İslam'a, Türkiye içinse radikal İslam'la beraber bölücü teröre bırakmıştır. Tehdit algılamasındaki değişikliğe paralel olarak Özel Harp Dairesi yeniden yapılandırılmış, dairenin adı da 1991 yılında *Özel Kuvvetler Komutanlığı (ÖKK)* olarak değiştirilmiştir.

Bu çalışmada, *Özel Harp* konusu ile birlikte Türkiye'nin NATO'ya üye olmasının ardından kurulduğu düşünülen *Seferberlik Tetkik Kurulu* ve bu kurulun zaman içerisinde değişen halleri olan *Özel Harp Dairesi* ve *Özel Kuvvetler Komutanlığı* hakkında erişilebilen ve açık kaynaklar bir araya getirilerek derlenmiştir. Bu yöntemle konunun medyada nasıl tartışıldığı anlaşılmaya çalışılacaktır.

1. NATO, SOVYETLER BİRLİĞİ VE KOMÜNİZMİN YAYILMA TEHDİDİNE ÖNLEM OLARAK KURULDUĞU İLERİ SÜRÜLEN NATO GİZLİ ÖRGÜTÜ/GİZLİ ORDUSU

Alman gazeteci Olef Goebel'e göre, İkinci Dünya Harbi'nden sonra Sovyetler Birliği komünist ideolojiyi kullanarak yayılmaya başlamıştır. Sovyetler Birliği'nin yayılma stratejisi Türkiye'nin de dahil olduğu bazı ülkelerde tehdit olarak algılanmış; bu tehdidi ortadan kaldırmak için bir takım önlemler alınmıştır.¹ Goebel'e göre, Sovyetler Birliği'nin yayılma amacıyla yürüttüğü özel savaş teknikleri özellikle Amerika'yı çok rahatsız etmiştir. Özel savaş tekniklerinin uygulandığı yeni bir savaş türü olan bu soğuk savaştan çok tedirgin olan ABD için komünizm tek düşman haline gelmiştir.

Özel harp konusunda araştırmalar yapan Rockefeller Vakfının 1956-1958 yılları arasında hazırladığı Özel Araştırmalar Projesinin sonuç bildirgesinde² Amerika'nın güvenliğini sadece açık saldırılardan tehdit etmediği, açık saldırılardan yanında, ondan daha tehlikeli fakat saldırı görünüşünde olmayan başka türlü tehditlerin olduğu ifade edilmiştir. Tehditler içерiden yapılmak istenen değiştirmeye ve dönüştürmeye çabalarıdır. Projede, saldırılardan bazen iç harp, bazen ihtilalci hareketler, bazen demokratik akımlar ve reform hareketleri olarak ortaya çıktığı ifade edilmiştir. Goebel'in belirttiğine göre, kendisine yönelik bu tür saldıruları önlemeyi amaçlayan ABD Kongresi, Ulusal Güvenlik Tedbirleri'ni (National Security Act- NSA) kararlaştırmış ve akabinde de Ulusal Güvenlik Konseyi ve gizli servis CIA'yi kurmuştur.³

Gazeteci, yazar Markus Perner'in belirttiğine göre, güvenliği sağlama yönündeki çabalarını artıran Amerikan Hükümeti Ulusal Güvenlik Konseyine, 1948 yılında yurt dışındaki gizli Amerikan ajanlarının özel çalışmalarını tanımlayan NSC10-2 belgesini kabul

¹ Sovyetler Birliği, Doğu Avrupa, Afrika, Latin Amerika ve Asya'nın bazı yerlerinde yayılmaya başladığında yandaş ülkeleri olan Yugoslavya, Arnavutluk ve Bulgaristan da bu yayılmaya açık destek vermiştir. Fransa ve İtalya'daki Sovyet yanlısı Marksist partiler de Sovyet yayılmasına destek vermişlerdir. Arnavut milisler Korfu Boğazı'nda İngiliz savaş gemilerine karşı mayın harbi başlatınca artan tehlkiyeye karşı Türkiye ABD'den destek istemiştir.

² Macit Fahri, **Amerikan Harp Doktrinleri**, Yön Yayınları, İstanbul, 1966, s.297.

³ Olaf Goebel, "Federal Almanya'da Gladio", **Gladio NATO'nun Gizli Terör Örgütü**, yay. haz. Jens Meclenburg, Sorun Yayınları, İstanbul, 2000, s.54.

ettirmiştir.⁴ Olaf Goebel'e göre, NSC10-2 ve 68-48 belgelerinin Amerikan Ulusal Güvenlik Konseyi'nde imzalanmasıyla, "komünizme karşı haçlı seferi başlamış ve soğuk savaşa giden yol açılmıştır." Goebel, çok gizli olan bu NSC10-2 belgesinin, özel projeler kapsamında çalışan ABD ajanlarının alacağı önleyici tedbirlerle, düşman devlet içinde alınacak tedbirleri ve komünizm tehdidi altındaki ülkelerdeki yerli antikomünist güçlerin nasıl destekleneceğini açıkladığını belirtmiştir.⁵

Sovyet yayılmasına ve bu yayılmanın aracı olan komünizme karşı oluşturulan Ulusal Güvenlik Hareketi (NSA) kapsamında, ABD Genelkurmayı da Avrupa'nın asıl savaş alanı olarak tanımlandığı küresel bir çatışma planı olan '*Dropshot'u*' hazırlamıştır. Goebel, bu planda ilk aşamada *Demir Perde*'den *Rhein-Alpler-Piave* hattına kadar uzanan bir savunma direnişi öngördüğünü, bununla birlikte; gizli birliklerin ve özel örgütlerin görevlerinin⁶ de belirtildiğini ifade etmiştir.⁷

Ancak, gazeteci Ecevit Kılıç'ın da belirttiği gibi Sovyetler Birliği'nin artan askeri gücü karşısında, komünist ideolojinin yaygınlaşmasından korkan ABD, komünizmle mücadele için oluşturulan örgüt ve dernekleri yeterli görmeyerek, batı Avrupa ülkeleri ile birlikte 1949 yılında en büyük askeri örgütlenme olan NATO'yu kurmuştur.⁸

Ecevit Kılıç ve Doğu Perinçek'e göre, NATO'ya üye olan her ülke, *NATO anlaşmasının gizli maddesi* veya *NATO anlaşmasının Ek protokolü* gereğince Sovyetler Birliği işgaline karşı ve ülke içinde de komünistlerle mücadele edecek *gizli bir ordu* veya *örgüt* oluşturmak zorundaydı.⁹ Goebel'e göre, NATO'ya üye ülkeler de mevcut madde ya da protokol gereğince gizli ordular kurulmaya başlamış, 1950 yılında Kore Savaşı çıkışınca, Avrupa'da ABD askeri varlığının zayıflamasından dolayı da bu orduların kurulma işlemleri hızlanmıştır.¹⁰

⁴ Markus Perner, "Batı Yabancı Orduları-Avrupa'da Gladio", *Gladio Nato'nun Gizli Terör Örgütü*, yay. haz. Jens Meclenburg, Sorun Yayınları, İstanbul, 2000, s.18.

⁵ Goebel, a.g.k., s.55-56, Perner, a.g.k., s.18.

⁶ Goebel'e göre özel örgütlerin psikolojik, ekonomik altyapıyı hazırlamak ve yer altı faaliyetleri başlatmak gibi görevleri vardır.

⁷ Goebel, a.g.k., s.54-55.

⁸ Ecevit Kılıç, *Özel Harp Dairesi*, Güncel Yayıncılık, İstanbul, 2007, s.29.

⁹ Doğu Perinçek, *Gladio ve Ergenekon*, Kaynak Yayınları, İstanbul, 2008, s.21; ve Kılıç, a.g.k., s.42.

¹⁰ Goebel, a.g.k., s.55.

Alman yazar Jens Mecklenburg'a göre, bu gizli ordular her ülkede farklı adlandırılmıştı: İtalya'da *Gladio* (Roma Kılıcı), Fransa'da *Rose des Vents* (Rüzgâr Gülü), ve Yunanistan'da *Koyun Postu*. Bu gizli orduların ortak yönü ise, politik düşmanı etkisizleştirecek *antikomünist hücum kitalarından* oluşmalarıydı. Meclenburg'a göre, NATO gizli ordusu¹¹, partizan savaşı için eğitilmişti; silah depoları ve cephaneleri vardı ve en modern iletişim vasıtalarıyla donatılmışlardı. Gizli ordular, Brüksel'deki gizli bir NATO merkezinden koordine ediliyordu.¹²

Kılıç'a göre, NATO üyesi ülkelerdeki Özel Harp Daireleri veya gizli ordular, NATO içindeki Müttefik Gizli Komite (ACC) ve Gizli Planlama Komitesi (CPC) tarafından yönetilmektedir. Kılıç, Gizli Planlama Komitesi'nin (CPC), özel harp tekniklerinin hazırlanmasından ve özel harbin planlanarak idare edilmesinden; Müttefik Gizli Komite'nin (ACC) ise, bu örgütlerin oluşturulmasından, merkezi direktiflerin hazırlanmasından, büyük operasyonların organize edilmesinden ve gizli servisler arası bilgi alış verişinin sağlanmasından sorumlu olduğunu belirtmiştir.¹³

2. ÖZEL HARP VE UYGULAMASI

Emekli Kurmay yarbay, araştırmacı-yazar Talat Turhan'a göre, *Soğuk Savaş* İkinci Dünya Harbi sonrasında ortaya çıkan bloklaşma sonucu oluşan gerginlikten doğan bir savaş türüdür. *Özel Harp* ise soğuk savaşın sonucudur.¹⁴ Turhan, Özel Harp Dairesi eski başkanlarından Sabri Yirmibeşoğlu'nun nükleer çağda, genel ve bölgesel savaşların çok tehlikeli sonuçlar çıkartacağından, bunun yerine 'devrim, bağımsızlık, kurtuluş ve sömürüye karşı çıkma' sloganları arkasında hedefe ulaşmak üzere yeni bir savaş türü uygulandığından

¹¹ Meckenburg'a göre, bu orduların sorumluluğunun ulusal hükümetlerin yanı sıra daha ziyade NATO'ya mı yoksa CIA'ye mi ait olduğu bu günde kadar aydınlatılamamıştır. Jens Mecklenburg, "Gladio, Gerilim Stratejisi ve Radikal Antikomünizm", *Gladio Nato'nun Gizli Terör Örgütü*, yay. haz. Jens Meclenburg, Sorun Yayınları, İstanbul, 2000.

¹² Mecklenburg, a.g.k., s.7; Kılıç, a.g.k., s.39-40.

¹³ Kılıç, a.g.k., s. 38, Perinçek, a.g.k., s.22.

¹⁴ Talat Turhan, *Ceteleşme*, Akyüz Yayıncılık, İstanbul, 1999, s.265.

bahsettiğini belirtmiştir. Yirmibeşoğlu'na göre, bu tür 'Özel Harp' ya da modern savaş denilmektedir.¹⁵

Talat Turhan, Özel Harbin *Psikolojik Harp* ile başladığını ve yıkıcı faaliyetlerle teröre dönüşen eylemlerden sonra *Gayri Nizami Harbe* dönüşerek, iç savaşa yol açtığını ve bu yollarla ortaya çıkartılan felaketi önleme veya bertaraf etme yöntemlerini kapsayan *İstikrar Harekâti*'ndan meydana geldiğini ifade etmiştir.¹⁶ Gazeteci Fatih Güllapoğlu, *İstikrar Harekâtını*, "anayasal hükümetin etkili şekilde çalışabilmesi için başka çare kalmadığı hallerde, nizamın iade ve idamesini sağlamak maksadıyla hükümete yardımcı olarak silahlı kuvvetlerin yürüttüğü iç güvenlik ve iç iyileştirme harekâti" olarak; *Psikolojik Harbi* ise, "hedef kitlenin düşünce, duygular, tavır ve davranışlarını hedeflerin elde edilmesini destekleyecek şekilde propaganda ve diğer araçların planlı olarak kullanılması" olarak tanımlanmaktadır. Güllapoğlu'na göre, NATO gizli örgütü veya gizli ordusu taktik psikolojik harekât ile *Gayri Nizami Harp* (GNH) icra etmektedir.¹⁷

Talat Turhan'a göre *Gayri Nizami Harp*, düşman tarafından işgal edilen bölgelerde ve düşman gerisinde faaliyette bulunmak ve devletin otoritesini hâkim kılmak, mütecavizin işgal ettiği bölgedeki otoritesini yıkmak amacıyla, organize olmuş mahalli halk tarafından veya hedef ülkede taraftarlarca yapılan bir harp türüdür. Turhan'a göre, bu harpte, başta psikolojik harekât olmak üzere sabotaj, baskın, pusu, tahrip, suikast, kurtarma ve kaçırma, tedhiş, sokak hareketleri türü eylemlerden ve gizli etkinliklerden oluşan harekât teknikleri kullanılmaktadır.¹⁸ Turhan'a göre, GNH'in kuvvetleri, *gerilla*, *yeraltı* ve *yardımcı kuvvetler* ile görevi için sadece yeteri kadar bilgilendirilen *mahalli personelden* oluşur. Turhan, NATO gizli ordu elemanlarının uygulayacağı harp yöntemlerinin ABD ordusu resmi talimnamelerinde (Field Manuel FM serisi) açıklanmış olduğunu ve bu personelin eğitiminin

¹⁵ Sovyetler Birliği, bu dönemde gerilla savaş yöntemiyle kurtuluş savaşı veren bazı az gelişmiş ülkeleri desteklemiştir. Nitekim Khrushev'de, 1961 yılında yaptığı bir konuşmada bütün dünyadaki kurtuluş savaşlarına arka çıkmıştır. ABD ise bu duruma karşı yöntemleri geliştirmiştir: Başkan Kennedy, yaptığı bir konuşmada gerilla savaşını anlattıktan sonra, geçmişteki uygulamalarдан farklı olarak yeni bir stratejiye ve farklı yapılandırılmış bir orduya ihtiyaç olduğunu belirtmiştir. A.k., ss.317, 265, 266.

¹⁶ A.k., s.266,319, Fatih Güllapoğlu, *Tanksız Topsuz Harekât*, Tekin Yayıncılık, İstanbul, 1991, s.103.

¹⁷ Güllapoğlu, a.g.k.,s.269.

¹⁸ Talat Turhan, Çeteleşme, s.319, Güllapoğlu, a.g.k., s.112.

de ABD ve Almanya'da bu amaçla açılmış eğitim merkezleri ve okullarda yapıldığını iddia etmektedir.¹⁹

Mecklenburg, Avrupa'daki gizli örgütler/gizli orduların özellikle de İtalyan gizli örgütü Gladio'nun, meydana gelen olaylar nedeniyle tenkit ve suçlamalara uğradığını ifade etmiştir. Meclenburg'un 'Gladio' adlı kitabında gizli ordu/orgütün, sadece savaş durumunda devreye sokulacak olmasına rağmen, iç politikada da etkin olduğunu, bu nedenle Avrupa'da son on yıllarda bir dizi terör eyleminin Gladio'ya yüklediğini; özellikle İtalya'da politik ve askeri elitin, politik sağ ve solu ülkeyi karmaşaya sürükleymek kendilerini ve toplumu imha eden iki uç olarak gösteren, kaosa alternatif olarak da demokratik oyun kurallarının devre dışı bırakılması da dahil 'güçlü devleti' sunan *Gerilim Stratejisini* benimsediklerini²⁰; bu stratejiye ait mekanizmanın, gönüllü muhbırlerin bilgi çapıtmak kampanyalarından, sağcı terörist çevrelerin doğrudan desteklenmesi ve yönetilmemesinden işkence ve cinayetlere kadar vardığını belirtmiştir.²¹

Alman siyaset bilimci Dario Azzelini ise, güçlü devlet talebini gerekli kılmak için, sistemin istikrarsızlaştırıldığı izlenimini vermek için korku yaratma yöntemini kullanan *Gerilim Stratejisinin*, ordu mensupları, gizli servisçiler ve sivillerin oluşturduğu bir *gizli örgütler ağı* tarafından hayatı geçirildiğini; bu stratejinin de Gladio'nun oluşturulmasına ilişkin ek anlaşmada formüle edilen görevlere uygun olduğunu belirtmektedir.²²

3. TÜRKİYE'NİN NATO'YA ÜYE OLMASININ ARDINDAN KURULDUĞU İLERİ SÜRÜLEN ÖZEL HARP BİRLİKLERİ

Ecevit Kılıç'a göre, Türkiye, İkinci Dünya Harbi sonrasında, Sovyetler Birliği'nin Kars ve Ardahan'ı talep etmesi ve komünizmin yayılma tehlikesi nedeniyle ABD'ye yaklaşmış, stratejik konumu dolayısıyla ABD de Türkiye ile yakından ilgilenmeye

¹⁹ Turhan, a.g.k., s.252.

²⁰ Jens Mecklenburg, a.g.k., s.7.

²¹ A.k.,s.9.

²² Dario Azzelini, "İtalya'da Gladio" *Gladio Nato'nun Gizli Terör Örgütü*, yay. haz. Jens Meclenburg, Sorun Yayıncılığı, İstanbul, 2000, s.35.

başlamıştır.²³ ABD'nin soğuk savaş teorisyenlerinden olan dışişleri eski bakanı Henry Kissinger'in, uzun menzilli, çok süratli ve modern silahlarla Amerika kıtasının ulaşılabilirliğinin sona erdiğini, ABD'nin nükleer silahlar tehdidi altında olduğunu ifade etmiştir. Kissinger'a göre bu tehlikeyi uzak tutmak için küresel bir savaş yerine, Amerikan topraklarından uzakta, müttefiklerin ve düşmanın topraklarında yürütülecek harp stratejisine geçmek gerekliydi. Yazar Macit Fahri'ye göre, Kissenger'in yeni savaş stratejisinin başlıca amaçları arasında en önemlisi, Türkiye'nin de içinde olduğu, komünist ülkelere komşu olan ülkelerden başlayarak Latin Amerika ülkelerine kadar yayılmakta olan komünist kışkırtmalarını bastırmaktı.²⁴

ABD Başkanı Truman 12 Mart 1947'de Kongre'de yaptığı konuşmada, soğuk savaşın hammadde kaynaklarının bol olduğu stratejik öneme sahip Ortadoğu'da gececeğini, Ortadoğu'da düzenin sağlanmasıının Türkiye ve Yunanistan'ın bütünlüklerinin korunmasına ve komünizmden uzak tutulmasına bağlı olduğunu belirtmiş ve Sovyetler Birliği tehdidi altında olan bu iki ülkeye yardım yapılmasını istemiştir.²⁵ *Truman Doktrini* olarak anılan bu konuşmanın Amerikan Kongresi'nde kabulünden sonra 12 Temmuz 1947'de Amerika ve Türkiye arasında bir yardım anlaşması imzalanmıştır.²⁶

Bütün bu gelişmeler yaşanırken, Türkiye'nin başlangıçta kabul edilmeyen NATO'ya üye olma talebi, Türkiye'nin Kore Harbi'ne aktif olarak katılmamasından sonra kabul edilmiş, TBMM de 19 Eylül 1951'de bu katılımı onaylamıştır. Bu onayla birlikte, Kılıç'a göre, Türkiye, NATO antlaşması ve ek protokolü gereği olarak o güne kadar İtalya, Fransa, Almanya, Yunanistan ve Belçika'da kurulmuş olan, komünizmle mücadele edecek olan NATO gizli ordusunu/ gizli örgütü kurmayı da kabullenmiştir.²⁷

²³ Kılıç, a.g.k., s.24.

²⁴ Macit Fahri, *Amerikan Harp Doktrinleri*, Yöntem Yayınları, İstanbul, 1966, s.261, 310.

²⁵ Kılıç'a göre, ABD-Türkiye arasında başlayan bu yakınlaşma sonunda, ABD'nin Türkiye'ye askeri ve ekonomik yardımları başlamış ve 1946'da nerede kullanılacağına ABD'nin karar vermesi şartıyla 500 milyon dolar borç verilmiştir. Kılıç, a.g.k., s.24.

²⁶ A.k., s.25.

²⁷ Kılıç, a.g.k., s.42-43.

Ecevit Kılıç, Doğu Perinçek ve Talat Turhan'a göre, basın ve kamuoyunda yoğun tartışma konusu olan Türkiye'deki gizli NATO örgütü üç döneme ayrılmaktadır²⁸:

-Seferberlik Tetkik Kurulu Dönemi (1952–1965)

-Özel Harp Dairesi Dönemi (1965–1991)

-Özel Kuvvetler Komutanlığı (1991–..)

Turhan'a göre, *Seferberlik Tetkik Kurulu*, dönemin *Milli Güvenlik Kurulu* görevini yapan *Yüksek Savunma Kurulu'nun* 17 sayılı kararı çerçevesinde, *Milli Avcı Birlikleri Subesi'nin* içinde bir alt birimi olarak, Teşkilat-ı Mahsus kökenli ve ABD'de gerilla eğitimi almış olan Daniş Karabelen tarafından 27 Eylül 1952 de kurulmuştur. Turhan, Seferberlik Tetkik Kurulu'nun amacı ve görevinin, savunma stratejisinde "Düşman Kuvvetlerinin saldırısı ve yurdun bazı bölgelerini ele geçirmeleri halinde düşman kuvvetleri ile Gayri Nizami Harp yapacak, mukavemet gruplarını örgütleyecek, düşman kuvvetlerinin yurt içine sızması halinde, onları bulup imha edecek" şeklinde belirlendiğini ifade etmektedir.²⁹

Gerek Genel Harp teorisi, gerekse savunma stratejisindeki kuruluş amacı ve görevine göre Seferberlik Tetkik Kurulu askeri ve sivil olmak üzere iki ana unsurdan oluşmuştur: Görevi; halkın komünistlere karşı örgütlemek ve direniş ağı oluşturarak ülkenin tamamına yaymak, Sovyet işgali durumunda cephe gerisinde aktif hale gelerek sabotaj, suikast vb yıpratma eylemleri ile direnişe geçmek ve halkın ayaklandırmak olan, özel harp eğitiminden geçmiş *askeri personel*; ve görevi, muhtemel Sovyet işgalinde, dairenin asker unsurlarıyla birlikte direnişi örgütlemek olan *sivil unsurlar*.³⁰

Kılıç'a göre, sivil unsurlar her türlü meslek grubundan seçilmekte, askeri unsurlar tarafından eğitilmekte, kayıtları kod isimlerle yapılmakta, çok gizli olan dosyaları Milli Savunma Bakanlığı kayıtları üzerinde gösterilmekte ve bu dosyaları sadece belirli görevliler görebilmektedir.³¹ Turhan, bu sivil unsurların kaide olarak kanuni statüye tabii olmadığını

²⁸ A.k., s.44, Perinçek, a.g.k., s.40; Talat Turhan, *Kontrgerilla Cumhuriyeti*, Tüm Zamanlar Yayıncılık, İstanbul, 1993, s.18.

²⁹ Talat Turhan, *Cetelesme*, s. 383.

³⁰ Kılıç, a.g.k., s.50-51.

³¹ A.k., s.52, 243.

iddia etmektedir.³² Ayrıca, sivil personel, belli ideolojik düşünceye sahip kişilerden seçilebileceği veya bir partinin taraftarı olabileceği için tartışmalara konu olmuştur.³³

Talat Turhan'a göre, özel harp dairesi personelinin eğitiminde FM31 serili Amerikan talimnamelerinin ST31 serili Türkçeleştirilmişleri ile David Gaula'nın "Ayaklanmaları Bastırma Harekâti Teori ve Tatbikat" adlı kitabı kullanılmıştır.³⁴ Turhan'a göre, 1960'dan itibaren düzenlenen stratejilerde Özel Harp Dairesi'nin görevleri ana hatlarıyla şu şekilde düzenlenmiştir³⁵:

- Düşmanın yurdun bir bölümünü işgal etmesi halinde o bölgede yer altı mukavemet teşkilatı organize etmek,
- Yurtiçine sizacak düşman kuvvetlerini imha etmek,
- Ordunun düşman ülkelere hareketinde geri bölgenin güvenliğini sağlamak,
- Yurtiçinde düşmanla işbirliği yapmaya kalkışacak grupları etkisiz bırakmak.

Ecevit Kılıç'a göre, sol hareketler hızla artmaya devam ederken, yapılan 1965 seçimleri sonucunda oluşan hükümetin aldığı kararla, NATO kamplarında özel harp eğitimi almış olan Cihat Akyol'un dairenin başına atanması bir dönüm noktası olmuştur.³⁶ Dairenin adı *Özel Harp Dairesi* olarak değiştirilmiş³⁷, NATO'nun ve CIA'in *komünizmle mücadele kavramı* çerçevesinde yeniden yapılandırılmış ve genişletilmiştir.³⁸ Dairenin yeniden düzenlenmesine paralel olarak, Cihat Akyol, başkan olduğu dönemde yazdığı broşür ve kitapçıklarla eğitime de yenilik getirmiştir. Güllapoğlu'na göre, bu broşürlerden en önemlisi olan "Gayri Nizami Kuvvetlere Karşı Harekât" Amerikan Özel Harp doktrinlerinin Türkiye'deki uygulanmalar için uyarlanmış halidir.³⁹ Kılıç ve Turhan'a göre de bu broşür, kontrgerilla eylemlerinin nasıl yapılacağını ve yönlendirileceğini açıklamaktadır.⁴⁰

³² Talat Turhan, *Kontrgerilla Cumhuriyeti*, s.66.

³³ *Intelligence Newsletter* adlı Fransız dergisinin 19 Aralık 1990 tarihli sayısında, "Türkiye'de Gladio'nun Kökenleri" başlığıyla verilen haberde, ABD Genel Kurmay Başkanlığı'nın 28 Mart 1949 tarihli ve çok gizli ibareli "Kapsamlı Stratejik Görüşler" adlı belgenin Türkiye ile ilgili bölümünde Türklerin politik anlamda güçlü milliyetçi anlayışa sahip olduğu, gizli ordunun kurulması için fazlaıyla uygun bir ülke olduğunu, Türkiye'de sol muhalefete karşı mücadele eden grupları gizli servis, askeriye, polis köy korucuları, ÖHD'nin idare ettiği belirtilmiştir. Kılıç, a.g.k., s.52-53.

³⁴ Bu talimnamelerin listesi için bkz., Talat Turhan, *Kontrgerilla Cumhuriyeti*, s.71.

³⁵ Turhan, *Çeteleşme*, s.386.

³⁶ Kılıç, a.g.k., s.136.

³⁷ A.k., s.132.

³⁸ A.k., s.137.

³⁹ A.k., s.137, Güllapoğlu, a.g.k., s.24.

⁴⁰ Silahlı Kuvvetler (Mart 1971) eki olarak yayınlanan broşürde: Halkı mukavemetçilerden ayırmak için sanki ayaklanma varmış gibi sahte operasyonlara başvurulması tavsiye edilmekte ve halkın mukavemet cephesine

Kılıç'a göre, Özel Harp Dairesi döneminin (1965-1991) dikkati çeken önemli özellikleri şunlardır:

-Artan sol hareketlere paralel olarak, cumhurbaşkanı Cevdet Sunay, DEV-KURT (devleti kurtarma) planlarını yürürlüğe koymuş, MİT kanunu çıkarılmıştır. MİT'in başkanlığına özel harp eğitimli general Fuat Doğu'nun getirilmesiyle ÖHD-MİT arasında ortak çalışmalar artmıştır.⁴¹

-ABD Özel Kuvvetleri örnek alınarak, ÖHD bünyesinde operasyonel görevler alacak Özel Birlikler oluşturulmuştur.⁴² ÖHD, ilk defa, legal ve açık olarak, Diyarbakır'a kaçırılan THY uçağını kurtarma operasyonu yapmıştır.

-ÖHD personeli, ABD Özel kuvvetlerinde eğitimden geçirilmiş ve ÖHD bünyesinde Özel Kuvvetler Komutanlığı tam olarak faaliyete geçirilmiştir.⁴³

-15 Ağustos 1984'de PKK saldırısının başlaması üzerine ÖHD Özel Birlikleri açık olarak PKK'ya karşı yapılan operasyonlara katılmaya başlamıştır.⁴⁴

-Emniyet Genel Müdürlüğü'nde kurulmaya başlayan özel timler ÖHD'den oluşturulan ekipçe eğitime tabii tutulmuş, ÖHD örnek alınarak Emniyet ÖHD'si kurulmuştur.

-İtalya'dan başlayarak Avrupa ülkelerindeki Gizli Orduların çözülmeye başlaması üzerine "Gladio" tartışmaları Türkiye'ye sıçramıştır⁴⁵ ve Türkiye'de gözler Özel Harp Dairesi'ne çevrilmiştir.⁴⁶

Bu tartışmalar üzerine ÖHD eski başkanı ve dönemin Cumhurbaşkanlığı Genel Sekreteri Em. Org. Kemal Yamak'ın da girişimi ile Genel Kurmay Başkanlığı'nda 3 Aralık 1990'da Daire hakkında basını bilgilendirilme brifingi verilmiştir.⁴⁷ Bu bilgilendirmede ÖHD'nin kuruluş şeması aşağıdaki gibi açıklanmıştır:⁴⁸

katılmasını sağlamak için GNH kuvvetlerinin bazen sahte operasyonlar yapabileceği belirtilmektedir. Kılıç, a.g.k., s.137-138, Turhan, Çeteleşme, s.298, Kontrgerilla Cumhuriyeti, s. 28.

⁴¹ Kılıç, a.g.k., s.65, 125-126.

⁴² Kılıç, a.g.k., s 311.

⁴³ A.k., s.315-316.

⁴⁴ A.k., s.318.

⁴⁵ A.k., s.334-335.

⁴⁶ A.k., s.336-337.

⁴⁷ Kılıç, a.g.k., s 337-338.

⁴⁸ Turhan, Çeteleşme, s.526.

*ÖHD karargâhi

*Öğretim ve Eğitim Kurulu

*Özel Kuvvetler ve bağlı Özel Timler

*Özel Hava Grubu

*Bölge Başkanlıklarını ve bunlara bağlı olarak seferde teşkil edilecek “gerilla”, “yer altı” ve kurtarma-kaçırma ekipleri halindeki “sivil unsurlar”

Briefing sonrasında dönemin Genelkurmay başkanının, İngiltere ve ABD’de yaptığı incelemelerin ardından, hem tartışmaların önüne geçmek, hem de PKK ile mücadelede daha eğitimli kuvvet kullanmak maksadıyla, ÖHD yeniden yapılandırılmış ve dairenin adı da *Özel Kuvvetler Komutanlığı* (ÖKK) olarak değiştirilmiştir.⁴⁹ Yeniden yapılanma kapsamında ÖKK’liğinde sivil yapının yanında iki *Özel Kuvvetler Alayı* ile bir *Muharebe Arama Kurtarma Alayı* (MAK) oluşturulmuştur.

Talat Turhan'a göre, 1990'lardan itibaren *komünizm*, ABD için tehdit unsuru olmaktan çıkmış, bunun yerini de, *radikal İslam* almıştır.⁵⁰ Benzer şekilde, Türkiye'nin tehdit algılaması değişmiş, Milli Güvenlik Siyaset belgesinde *radikal İslam* ve *böülüçü terör* komünizm yerine öncelik kazanmıştır. Nitekim Turhan, 3 Kasım 1990'da dönemin Genel Kurmay Harekât Başkanı olan Korgeneral Doğu Beyazıt'ın, ÖHD'nin anti-komünist olup olmadığına dair soruya verdiği cevapta, ülkemizin radikal islam gibi birçok tehditlere maruz kaldığını belirttiğini, ÖHD'nin de anti-komünist olmadığını, mevcut tehditlere karşı kullanılacağını söylediğini belirtmiştir.⁵¹ Briefingde yapılan açıklamaya ilave olarak 16 Kasım 1990 tarihli Genelkurmay açıklamasıyla “Dünyadaki yeni gelişmeler karşısında askeri stratejilerde değişiklik meydana geldikçe ÖHD'nin görevleri gözden geçirilecektir denilmektedir.⁵²

Lale Kemal'in Taraf Gazetesinde çıkan haberine göre de Genel Kurmay'ın tehdit algılamasındaki değişikliğe bağlı olarak, Özel Kuvvetler Komutanlığı'nın yapılanma ve teşkilatlanma esasları aşağıdaki şekilde tespit edilmiştir:

⁴⁹ Kılıç, a.g.k. s.343.

⁵⁰ Turhan, a.g.k., s.251.

⁵¹ A.k., s.301-302.

⁵² A.k., s.299.

- Psikolojik harekât dâhil özel harekât icra edebilmek
- İç tehditle mücadelede görev yapabilmek
- Yurtdışı güvenlik ve harekât ortamının şekillendirilmesine katkıda bulunmak
- Sivil-asker işbirliği faaliyeti icra edebilmek

Kemal'e göre, Özel Harp Dairesi'nin daha önce yaptığı görevlere ek olarak, Özel Kuvvetler Komutanlığı'nın görevlerine psikolojik harekâtlı birlikte yurt dışı görevler ve sivil-asker işbirliği de ilave edilmiştir.⁵³

4. ÖZEL HARP DAİRESİNE İZAFE EDİLEN OLAYLAR VE SUÇLAMALAR

Ecevit Kılıç'ın belirttiğine göre, Özel Harp Dairesi (hala ÖKK) kurulduğundan bu yana açık olarak:

1. Kıbrıs'ta Türk Mukavemet Teşkilatı'nı (TMT) örgütlemiş, tarihimize ve harp tarihinde yerini alan Kıbrıs Barış Harekâtının başarı ile yapılmasının zeminini hazırlamış ve fiilen harekâta katılmıştır.⁵⁴ 2. 13 Ekim 1980'de Diyarbakır'a kaçırılan Münih-İstanbul seferini yapan THY uçağına kurtarma operasyonu düzenlemiştir.⁵⁵ 3. 15 Ağustos 1984'te başlayan terörle mücadele operasyonlarına aktif olarak katılmıştır⁵⁶ ve Polis özel harekât timlerine eğitim vermiştir.⁵⁷

ÖHD'nin suç işlediği ile ilgili olarak bu güne kadar verilmiş herhangi bir yargı kararı bulunmamasına rağmen; ÖHD'nin personel eğitiminde kullandığı ABD kaynaklı dokümanlardaki kuramlarla, meydana gelen olaylar arasında bağlantılar kurularak, ÖHD'ye bir takım suçlamalar yöneltilmektedir. Talat Turhan, ÖHD'nin, istihbarat ve güvenlik örgütlerinin, ABD ile ilişkilerini, 390 kaynağı tarayarak ortaya çıkardığını belirttikten sonra, şu iddialarda bulunmaktadır⁵⁸:

⁵³ Lale Kemal, "Ordu Güvenlik İçin Yapılanırsa", <http://www.taraf.com.tr/makale/9275.htm>, (Erişim Tarihi: 30.12.2009)

⁵⁴ Kılıç, a.g.k., s.92-102.

⁵⁵ A.k., s.311-312.

⁵⁶ A.k., s.315-318.

⁵⁷ A.k., s.320-323.

⁵⁸ Turhan, Çeteleşme, s.293.

-Kontrgerilla örgütleri ABD'nin desteğiyle sosyal, ekonomik, politik, kültürel yapıya ve halkın bilinç düzeyine göre asıl amacı dışında çeşitli işlevleri yürütmektedir.

-Sosyal uyanışı ve bilinçlenmeyi geciktirici önlemler almaktadır.

-Yerli işbirlikçi ağını yaygınlaştırmakta, bunlara dayanarak istihbarat yapmakta ve gerekiğinde terör ve siyasi cinayetlerle askeri darbelere ortam hazırlamaktadır.

4.1. *Özel Harp Dairesi'nin Personel Eğitiminde Kullanılan Yayınlara İlişkin İddialar:*

Kılıç ve Turhan, eğitimde kullanılan David Galula'nın "Ayaklanmaları Bastırma Hareketleri Teori ve Tatbikatı" kitabında hem sol hareketlerin hem de muhalefetin ayaklanması olarak nitelendirildiğini, ayaklanmaları bastırmada ilk adım olarak 'şuursuz terörizmin' ikinci adım olarak 'seçilmiş terörizmin' tavsiye edildiğini ve darbe sonrası seçimlerin nasıl yapılacağını detaylı olarak açıkladığını ifade etmektedirler. Kılıç ve Turhan'a göre, bu önerilerle, Türkiye'de, 1965 yılından bu yana süre gelmekte olan uygulamalar arasında paralellik bulunmaktadır.⁵⁹

Kılıç, ÖHD Başkanlığı yapmış olan Cihat Akyol'un yazdığı Broşür'deki kuramı, 12 Mart ve 12 Eylül'deki darbelerin bir aşaması olarak görmektedir.⁶⁰ Turhan ise Türkiye'deki operasyonlardan hangisinin sahte hangisi gerçek olduğunu, ne kadarını hangi örgütün gerçekleştirdiğinin bilinmediğini dile getirmektedir.⁶¹

Meklenburg ise Türkiye'de askeri müdahalelerin yapıldığı bu dönemdeki uygulamaları, *Gerilim Stratejisi* uygulaması olarak değerlendirmektedir.⁶²

⁵⁹ Kılıç, a.g.k., s. 59-60; Turhan, Çeteleşme, s.239 ve Kontrgerilla Cumhuriyeti, s.24,58

⁶⁰ Kılıç, a.g.k., s.138-139.

⁶¹ Turhan, Çeteleşme, s.298, Kontrgerilla Cumhuriyeti, s. 28.

⁶² Mecklenburg'a göre, gerilim stratejisi, politik sağ ile solu, bir ülkeyi karışıklığa sürüklemek isteyen, kendilerini ve toplumu imha eden iki uç olarak göstermeyi hedefleyen bir kavramdır. Özellikle İtalya'da kullanılmıştır; ancak Türkiye'de politik ve askeri elit bu stratejiden yararlanmıştır. Mecklenberg, a.g.k., s.9.

4.2. Özel Harp Dairesi'nin Karıştığı İddia Edilen Olaylar:

4.2.1. 6-7 Eylül Olayları

1974-1976 yılları arasında ÖHD'nin başkanlığını yapmış olan Sabri Yirmibeşoğlu, kendisi ile yapılan bir söyleşide 6-7 Eylül olaylarının ÖHD'nin işi olduğunu ve amacına da ulaştığını belirtmiştir. Güllapoğlu'na göre, 6-7 Eylül olaylarının MİT'in koordinatörlüğü ile ÖHD tarafından çıkartıldığı iddia edilmekte ise de Yirmibeşoğlu'nun açıklaması dışında bu iddiayı destekleyecek henüz bulunamamıştır.⁶³

4.2.2. 23 Eylül 1969'da ODTÜ'de ABD Elçisinin Arabasını Yakan Solcu Öğrenciler Arasında Yer Alan Taylan Özgür'ün Beyazıt Meydanında Öldürülmesi

Cinayetten her ne kadar bir polis memuru suçlanmışsa da, Talat Turhan, Taylan Özgür'ün 1991 yılında ÖHD'ye mensup bir üsteğmen tarafından öldürüldüğünü açıklamıştır. Kılıç'a göre, suçlanan polis memuru ise bir süre sonra cinayeti işlediğini inkâr etmiştir.⁶⁴

4.2.3. 13 Nisan 1970'de Tabip Yedek Subay Necdet Güçlü'nün Öldürülmesi

Kılıç'a göre, cinayet, ülkücü olarak bilinen iki jandarma subayına ait tabancaları kullanan İbrahim Doğan ve Ali Güngör tarafından işlenmiştir. Uğur Mumcu da bu cinayeti işleyenlerin ve tabancası olayda kullanılan subayların özel harp eğitimi aldıklarını ve dolayısıyla olayın ÖHD ile bağlantılı olduğunu yazılarında ima etmiştir.⁶⁵

⁶³ Güllapoğlu, a.g.k., s. 104.

⁶⁴ Kılıç, a.g.k., s.145-147.

⁶⁵ A.k., s. 148-151.

4.2.4. 27 Kasım 1970'de Kültür Sarayı'nın Yakılması

Yangının ÖHD tarafından çıkartıldığı iddialarına karşı, Daireden herhangi bir tekzip yapılmamıştır. Ancak, Kılıç'ın belirttiğine göre, olay esnasında görevli olan Emniyet amiri, binayı yakanların MİT kökenli olduğunu açıklamıştır.⁶⁶

4.2.5. Kızıldere Operasyonu

Turhan'ın belirttiğine göre, dönemin genelkurmay başkanı Kenan Evren, ÖHD'nin kullanılmasıyla ilgili olarak, ÖHD'nin, görevi dışında kullanılmadığını; ancak belki de kendisine intikal ettirilmeden, bazı yerlerde gayri-resmi olarak ÖHD mensubu bazı kişilerin bu işe bulaşmış olabileceğini ifade etmiştir.⁶⁷

4.2.6. 1 Mayıs 1977 Taksim Olayları

Bu olayın sanıkları bugüne kadar bulunamamıştır; ancak dönemin başbakanı Bülent Ecevit bu olaylardan ÖHD'yi mesul tutmuştur. Nitekim 6 Mayıs 1977 yılında Cumhurbaşkanı'na Taksim olayları ile ilgili yazdığı mektupla, bu konu Cumhurbaşkanlığı arşivine de girmiştir.⁶⁸

4.2.7. 29 Mayıs 1977 İzmir-Çigli'de Bülent Ecevit'e Suikast Girişimi

Kontrgerilla iddialarını gündeme taşıdığı için hedef seçildiği düşünülen Bülent Ecevit'e yapılan suikast girişiminde, Ecevit'in yanında bulunan arkadaşı yaralanmıştır. Kılıç'a göre, her ne kadar silahı kullanan polis 3 ay cezaya çarptırılmışsa da silah ve diğer delillerin mahkemeye getirilmemesi, olayda kullanılan silahın ABD yapımı 'tengas' olması ve sadece

⁶⁶ Güllapoğlu, a.g.k., s.48, Kılıç, a.g.k., s.164.

⁶⁷ Turhan, Çeteleşme, s.285, Kılıç, a.g.k., s.177, Güllapoğlu, a.g.k., s.37.

⁶⁸ Kılıç, a.g.k., s.212-217.

üç kişide bulunması bu eylemin de gizli örgüt dolayısıyla da ÖHD eylemi olabileceği kanısını güçlendirmektedir.⁶⁹

4.2.8. 1977 yılında Darbe Girişimi

Kılıç'a göre, İstanbul'da ÖHD çıkışlı bazı generaller, subaylar ve dairenin sivil unsurlarının daire ile bağlantılı MİT mensupları ve bazı işadamları ile sık sık darbe hazırlık toplantıları yaptığı tespit edilince, dönemin Kara Kuvvetleri Komutanı, Orgeneral Namık Kemal Ersun 1 Haziran 1977'de emekliye sevk edilmiştir.⁷⁰

4.2.9. 24 Mart 1977'de Savcı Doğan Öz'ün Öldürülmesi

19 Ocak 1978'de Ankara Turizm ve Ticaret Yüksek Okulu'nda Levent Özyörük adlı sol görüşlü öğrenciyi öldüren ülkücuları araştıran savcı Doğan Öz, İbrahim Çiftçi tarafından öldürülmüştür. İbrahim Çiftçi Savcı Öz'ü ülkü ocakları başkanının talimatı ve verdiği tabanca ile öldürduğunu itiraf etmiştir. Ancak kendisi hakkında verilen idam kararı 4 kez Askeri Yargıtay'ca bozulmuş, dördüncü kararda ise Çiftçi beraat etmiştir. Kılıç'a göre, sanık avukatı müvekkilinin MSB'de özel dosyası olduğunu belirtmiştir ki bu dosyalar ÖHD'nin sivil unsurları için tanzim edilmektedir.⁷¹

4.2.10. 16 Mart 1978 Katliamı

İstanbul Üniversitesi'nde meydana gelen patlama ve açılan ateş sonucunda 7 öğrenci ölmüş, 41 öğrenci ağır yaralanmıştır. Saldırganların peşine düşen polislerse durdurulmuş, olayda kullanılan bombaları saldırılara verdiği iddia edilen subay bulunamamıştır. Kılıç'a göre katliamın bir ÖHD operasyonu olma ihtimali çok yüksektir.⁷²

⁶⁹ A.k. s.222-224.

⁷⁰ Kılıç, a.g.k., s 230.

⁷¹ A.k., s.232-243.

⁷² Kılıç, a.g.k., s.245-252.

4.2.11. Mehmet Ali Ağca'nın Askeri Cezaevinden Kaçırılması

Cumhuriyet Gazetesi yazarı Leyla Tavşanoğlu'na göre, bu konuda, dönemin İstanbul sıkıyönetim komutanı Necdet Üruğ'un "bu olayı ÖHD'ne mal etmeden ÖHD'de çalışan insanların bireysel gayretleri diyebilirsiniz" şeklinde bir beyanı olmuştur.⁷³

⁷³ Leyla Tavşanoğlu, Cumhuriyet Gazetesi, 03 Temmuz 2000 aktaran Kılıç, a.g.k., s.270.

KAYNAKÇA

AKINER, Tolga, “Seferberlik Tetkik Kurulu Nedir?”, <http://www.radikal.com.tr/Radikal.aspx?aType=RadikalDetat&ArticleID=971372&D>, (Erişim Tarihi: 28.12.2009).

AZZELLİNİ, Dario, “İtalya’da Gladio.” içinde: **Gladio Nato’nun Gizli Terör Örgütü**, yay.haz., Jens Meclenburg, Sorun Yayınları, İstanbul, 2000.

DÜNDAR, Can, “Özel Harp’çinin Tırmanış Öyküsü,” <http://www.candundar.com.tr/index.php?Did=2667>, (Erişim Tarihi: 28.12.2009).

DÜNDAR, Can, **Ergenekon Devlet İçinde Devlet**, İmge Kitapevi, Ankara, 2003.

GOEBEL, Olaf, “Federal Almanya’da Gladio.” içinde: **Gladio Nato’nun Gizli Terör Örgütü**, yay.haz., Jens Meclenburg, İstanbul, Sorun Yayınları, 2000.

GOEBEL, Olaf, “Türkiye’de Gladio.” içinde: **Gladio Nato’nun Gizli Terör Örgütü**, yay.haz., Jens Meclenburg, Sorun Yayınları, İstanbul, 2000.

GÜLLAPOĞLU, Fatih, **Tanksız Topsuz Harekât**, Tekin Yayıncılık, İstanbul, 1991.

HÜR, Ayşe, “6-7 Eylül’e Dair Farklı Tarih Okumaları,” Taraf Gazetesi, <http://www.taraf.com.tr/makale/1989.htm>, (Erişim Tarihi: 28.12.2009).

KEMAL, Lale, “Ordu İç Tehdide Göre Yapılanırsa,” Taraf Gazetesi, <http://www.taraf.com.tr/makale/9275.htm>, (Erişim Tarihi: 30.12.2009).

KILIÇ, Ecevit, **Özel Harp Dairesi**, Güncel Yayıncılık, İstanbul, 2007.

MACİT, Fahri, **Amerikan Harp Doktrinleri**, İstanbul, Yön Yayımları, 1996.

MECLENBURG, Jens, **Gladio Nato'nun Gizli Terör Örgütü**, Sorun Yayınları, İstanbul, 2000.

MERCAN, Faruk, “İki Özel Harpçi Orgeneral,”
<http://www.aksiyon.com.tr/detaylar.do?load=detay&link=12867>, (Erişim Tarihi: 28.12.2009).

PERİNÇEK, Doğu, **Gladio ve Ergenekon**, Kaynak Yayınları, İstanbul, 2008.

PERNER, Markus, “Batı Yabancı Orduları-Avrupa’da Gladio.” içinde: **Gladio Nato'nun Gizli Terör Örgütü**, yay.haz., Jens Meclenburg, Sorun Yayınları, İstanbul, 2000.

TURHAN, Talat, **Çeteleşme, Kontrgerilla, Gladio, Susurluk, Telekulak**, Akyüz Yayıncılık, İstanbul, 1999.

TURHAN, Talat, **Kontrgerilla Cumhuriyeti Açıklamalar, Belgeler, Gerçekler, Tüm Zamanlar Yayıncılık**, İstanbul, 1993.

“Gladio-Ergenekon Yol Kardeşliği,”
<http://www.radikal.com.tr/Default.aspx?aType=Detay&Date=12.08.2008&ArticleID=...>,
(Erişim Tarihi: 28.12.2009).

“Özel Harp Dairesi Kontrgerilla mı?”, <http://www.kontrgerilla.com/OHD.asp>, (Erişim Tarihi: 28.12.2009).

“Özel

Harp

Dairesi,”

http://enverpasadergisi.com/index.php?option=com_content&view=article&id=126:0, (Erişim Tarihi: 28.12.2009).